

V Bruseli 24. apríla 2025
(OR. en)

7947/25

JEUN 50
DISINFO 28
AUDIO 22
JAI 492

POZNÁMKA

Od:	Predsedníctvo
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet:	Dezinformácie, manipulácia a hrozby v kybernetickom priestore a ich vplyv na život mladých ľudí – <i>diskusia o smerovaní</i>

Delegáciám v prílohe zasielame orientačnú poznámku predsedníctva k uvedenému predmetu na účely diskusie o smerovaní na zasadnutí Rady (vzdelávanie, mládež, kultúra a šport), ktoré sa bude konať 12. mája 2025.

„Dezinformácie, manipulácia a hrozby v kybernetickom priestore a ich vplyv na život mladých ľudí“

Digitálna transformácia spoločnosti prináša mladým ľuďom príležitosti aj výzvy. Komunikácia, vzdelávanie, prístup k informáciám i občianska angažovanosť prechádzajú v dôsledku digitálnych technológií zmenami v celej Európe.

Tento pokrok síce podnecuje vzdelávanie, posilňuje globálnu prepojenosť a podporuje účasť v rôznych sférach života, prináša však aj významné riziká – najmä v podobe dezinformácií, manipulácie s informáciami a online hrozieb.

Dezinformácie, t. j. úmyselné šírenie nepravdivého alebo zavádzajúceho obsahu, sa stali všadeprítomným problémom, ktorý zintenzívňujú najmä online platformy. Algoritmy navrhnuté tak, aby čo najdlhšie udržali pozornosť užívateľov, často uprednostňujú senzácietivý obsah pred správnosťou, čím sa podporuje prostredie, v ktorom sa nepravdivé a škodlivé naratívy rýchlo šíria.

Manipulatívne taktiky, ako je cieľené využívanie algoritmov a tzv. komnaty ozvien, spolu s rizikom zneužitia technológií generatívnej umelej inteligencie tieto problémy ešte zhoršujú. Mladí ľudia sa často stretávajú s obsahom, ktorý ich existujúce presvedčenie a predsudky posilňuje, a tým obmedzuje ich vystavenie rôznym perspektívam. Táto digitálna fragmentácia podnecuje polarizáciu a oslabuje sociálnu dôveru, čo sťažuje informované rozhodovanie.

Tento trend oslabuje dôveru v demokratické inštitúcie, čo mladým ľuďom sťažuje identifikovanie dôveryhodných zdrojov a zmanipulovaného a nepravdivého obsahu. Dôsledky môžu byť vážne, môžu ovplyvniť vnímanie kritických tém, ako sú voľby, zmena klímy a verejné zdravie, a potenciálne viesť k pasivite alebo radikalizácii na internete.

Okrem dezinformácií čelia mladí ľudia čoraz väčším rizikám vyplývajúcim z kybernetického šikanovania, nenávistných prejavov a radikalizácie na internete. Anonymita internetu uľahčuje obťažovanie a manipuláciu, pričom vyvodzovanie zodpovednosti je minimálne. Tieto hrozby majú hlboký vplyv na duševné zdravie a prispievajú k úzkosti, depresii a v extrémnych prípadoch aj k sebapoškodzovaniu.

Zraniteľnosť voči online hrozbám zvyšuje digitálne vylúčenie. Zásadný význam má teda zabezpečenie rovnakého prístupu k vysokokvalitným a dobre informovaným digitálnym zdrojom, najmä pokiaľ ide o mladých ľudí zo znevýhodneného prostredia. Závazok EÚ v oblasti inklúzie a rovnosti sa musí rozšíriť na iniciatívy v oblasti digitálnej gramotnosti s cieľom zaistiť, aby sa všetci mladí ľudia dokázali bezpečne orientovať v online prostredí a aby disponovali zručnosťami v oblasti kritického myslenia, čo im umožní prijímať na internete informované rozhodnutia.

Na posilnenie demokratických inštitúcií a podporu informovanej mládeže je potrebná koordinovaná činnosť tak na úrovni členských štátov, ako aj EÚ. Pre riešenie týchto výziev majú kľúčový význam iniciatívy, ako je akčný plán digitálneho vzdelávania (2021 – 2027), pripravovaný plán pre budúcnosť digitálneho vzdelávania a zručností do roku 2030, Európska stratégia únie pripravenosti, plánovaný európsky štít na obranu demokracie a akčný plán EÚ proti kybernetickému šikanovaniu.

Sú však potrebné i ďalšie opatrenia s cieľom:

- vybaviť mladých ľudí zručnosťami v oblasti kritického myslenia, digitálnej a mediálnej gramotnosti,
- podporovať účasť mládeže na formovaní vnútroštátnych politík a politík EÚ proti manipulácii s informáciami na internete,
- vyvinúť spoľahlivé nástroje na úrovni EÚ na zvýšenie odolnosti mládeže voči dezinformáciám.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa ministri vyzývajú, aby sa vyjadrili k uvedeným usmerňujúcim otázkam. Žiadame, aby sa príspevky obmedzili na maximálne tri minúty.

1. *Ako môžu členské štáty lepšie vybaviť mladých ľudí digitálnymi zručnosťami, zručnosťami v oblasti kritického myslenia a mediálnou gramotnosťou potrebnými na posúdenie online obsahu a budovanie odolnosti voči dezinformáciám a manipulácii v digitálnom prostredí?*
2. *Aké nástroje a opatrenia na úrovni EÚ môžu zvýšiť odolnosť mladých ľudí voči dezinformáciám a manipulácii na internete, podporiť pozitívne a zodpovedné využívanie digitálnych nástrojov a lepšie ich pripraviť na informovanú a aktívnu demokratickú účasť v digitálnom veku?*